

Apie Velsą

Laipiojimas Šiaurės Velse

Rajonas praktiškai idealus laipiojimo prasme – tik čia netoli vienas nuo kito yra visų tipų uolų – nuo kalkakmenio, keleto granito rūšių, sukietėjusios lavos iki a la smiltainio konglomerato; nuo boulderingo, sportinio laipiojimo maršrutų iki trad'o multipich'ų. Viskas pasiekama per 15-45 min. mašina.

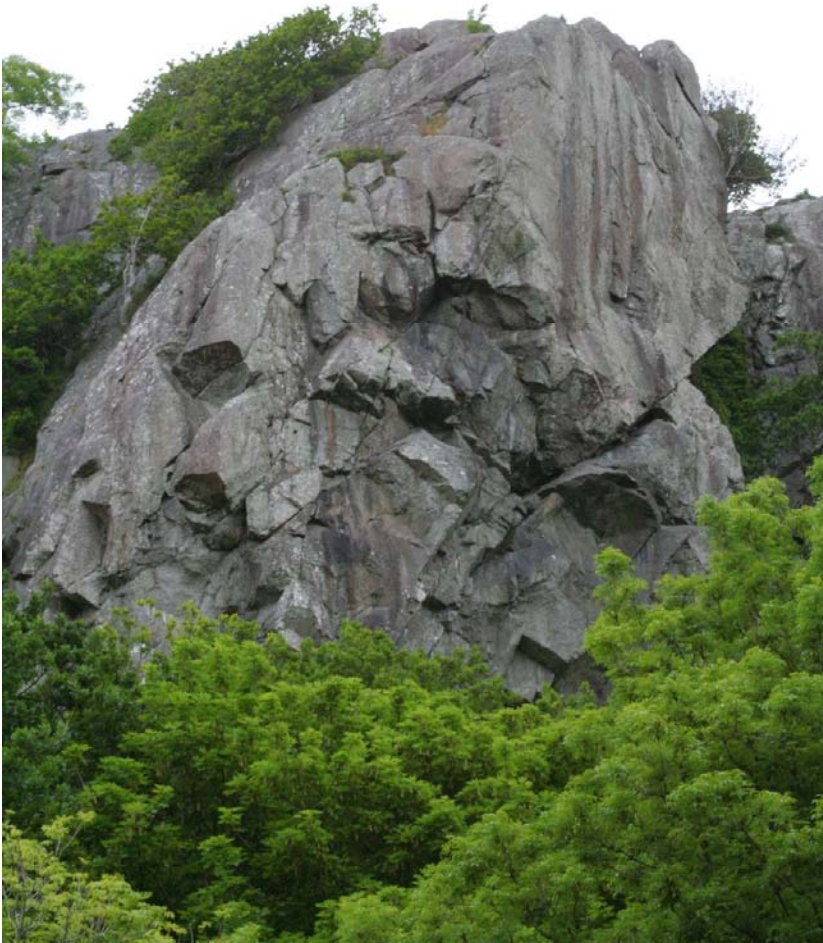
Aukščiausiai esantis rajonas, Cloggy – dešinėje tarp dviejų nuožulnių kuliarų.

Laipiojais maršrute šalia Cloggy

Gogarth pakrantės uolos

Tremadog uolos

Maršrutai

Mes pradėjome praktiškai nuo nulinio sudėtingumo maršrutų: pirmos dienos pradžioje lipom VS apšilimui, susipažinimui ir apskritai, pripratimui prie įrangos „nešiojimo“, darbo su partneriu, saugojimo technikos ir pan. dalykų. Aš asmeniškai daugiau dėmesio skyriau friendų, cam'ų, kaištukų, heksų saugiam ir teisingam dėjimui, negu kuo sunkesnio maršruto įveikimui, nes būtent patirties darant dirbtinius saugos taškus trūkumas dažniausiai, bent jau man, buvo (ir vis dar yra) pagrindinė kliūtis lipti tradicinius maršrutus. Efkos priėjimas buvo truputį kitas – kuo greičiau pralipti trasą, labai saikingai ir net šykščiai naudojant įrangą dirbtinių tarpinių taškų padarymui. Bet kuriuo atveju, lipom labai panašius maršrutus.

Verta paminėti kelis tradicinio Vesle arba britiško laipiojimo ypatumus. Visų pirma, laipiojama dviem maždaug 8 mm virvėmis – half-ropė (dar kitaip vadinama twin-ropė) - po 50 m arba 60 m kaip kontinentinėje Europoje. Kaip patys hostai pasakoja, dažniausiai kiekvienas iš partnerių pasiima po vieną half-ropė, ir ryšys virvėmis aprūpintas. Half-ropė privalumai: diulferiuoti galima per visą virvės ilgį 50-60 m (jei tai būtų daroma su pagrindine virve, reiktų neštis virvės ištraukimo repšniūrą, daryti ištraukimo kilpą ant pagrindinės virvės, nebūtų galima diulferiuoti dviguba virve – beje, visi jie diulferiui virves suriša mums gerai žinomu, bet kažkodėl nenaudojamu diulferiams paprastu „ketvertuko“ mazgu (pusė „aštuoniukės“), palikdami apie 20 cm laisvus galus, mano hostas buvo gana nustebeš, kai surišau tiesų mazgą su dviem kontroliniais, o vėliau priešpriešinę aštuoniukę; kažkaip man nelabai patikimai atrodė tas jų mazgas, nors jį ir žinojau teoriškai, bet dabar jau tikiu, kad jis patikimas. Bet neipratęs prie ilgų laisvų galų, diulferiuojant buvau įsisegęs ne į virvę, bet į laisvą galą, gerai, kad nespėjau savisaugos išsisegti, o vienas iš vietinių pamatė), kur kas didesnis objektyvus saugumas ir subjektyvus saugumo jausmas (lipant tiese, skirtingos virvės segamos į kas antrą tašką, o lipant sudėtingesnio reljefo maršrutą, kiekviena virvė segama taip, kad eitų tiesiausiai „keliu“ tarp saugotojo ir lyderio, tam panaudojant ilgesnes atotampas ir, aišku, galvojant „su galva“; kritimo atveju apkraunama pirma virvė, vėliau įsijungia ir antra virvė, o kadangi jų tamprumas didesnis negu vienos pagrindinės virvės, veikia mažesnės jėgos, nei pagrindinės virvės atveju; savaimė aišku, mažesnė tikimybė nukirsti abi virves), didesnės galimybės išvengti trinties (nes kiekvieną virvę galima segti rečiau, nei lyginant su viena pagrindine virve, be to, didesnės manevravimo galimybės, nes, pvz., dešinę virvę, kuri sutartinai dažniausiai yra raudona, galima segti į tašką dešinėje, o kairę virvę – į tašką tame pačiame ar skirtingame aukštyje kairėje, bet kiekviena iš jų lieka „tiesi“, o pagrindinės virvės atveju gali atsirasti virvės „zigzagai“; taip pat, jos trinasi į kokią nors kampą ne vienoje vietoje, nes eina skirtingais „keliais“). Svorio prasme, du half-ropė mažai skiriasi nuo vienos pagrindinės virvės kartu su ištraukimo repšniūru. Vietiniai sakė, kad nauji half-ropė apskritai yra labai mažo svorio (bet pasižymi didele kaina). Alpiniam stiliui, kai naudojama mažiau įrangos ir lipami lengvesni sudėtingumu maršrutai, naudojamos double-ropė virvės, kurios abi segamos į kiekvieną tarpinį tašką.

Kitas išskirtinis dalykas – stotelių darymas ir saugojimas. Kas ypač nauja, šalia laipiojimo su dviem half-ropė virvėmis, tai stotelių darymas ir saugojimo technika. Darant stotelę rekomenduojama daryti 3 (ir daugiau) pagrindinius taškus. Tada į tašką segami karabinai, viena, o vėliau ir kita virvė piemenų mazgu įsegamos į karabinus, likęs galas gali būti segamas tuo pačiu mazgu prie karabino, pritvirtinto prie apraiškų pagrindinės kilpos, likęs galas vėl segamas į kita saugos tašką ir t.t. Virvės ilgis parenkamas toks, kad visi taškai būtų vienodai įtempti ir apkrauti. Jei taškas padarytas toliau nuo stovimos/sėdimos vietos, tada, virvė tiesiog perkišama per tą tolesnį karabiną, o visas virvės įtempimo reguliavimas vyksta ant apraiškų esančio karabino. Vienodas taškų apkrovimas vadinamas „equalizing“. Kai tai padaroma, apačioje esančiam partneriui sakome, kad savisauga (skiriasi nuo mums įprasto būdo, kai savisauga yra pirmas pasidarytas stotelės taškas, nuo kurio greičiausiai nenukrisi). Iš esmės savisaugos kilpa nenaudojama, bet aišku, naudinga kažką panašaus turėti, dėl visa pikta. Beje, tuos tris ar daugiau taškų reikia atsverti ir vienu-dviem taškais, veikiančiais į kitą pusę, kad

partneriui, kai jis tampa lyderiu, kritus, nepakeltų saugotojo į orą ir neišplėstų stotelės taškų. Iš esmės gaunasi kažkas panašaus į voratinklį aplink saugotoją. Tada prasideda virvės ištraukinėjimas. Kadangi neretai būna likę nevienodi virvių ilgiai, partneris apačioje praneša, kada kuri virvė išimta (žr. žemiau apie angliškas komandas tarp partnerių). Tada saugojimo įrenginį, skirtą dviems virvėms, įsegame į dvi virvių kilpas, kurioms jos yra įsegtos į apraišus, t.y., visas saugojimas ir apkrovimas kritimo atveju perduodamas tiesiogiai virvėms. Tada pranešama partneriui, kad sauga yra, partneris pradeda lipti. Saugojant reikia išmokti išiminti atskirai virves, žiūrint kurioje pasijaučia didesnis laisvumas, tenka daugiau pirštais čiupinėti ir tikrinti tą virvių laisvumą. Virvės paprastai nesusipina, tik neretai vieną kartą persisuka: keičiantis lyderiui, perdavus įrangą lyderiui, virvės yra atskirai sumarkiruojamos (tiksliau, laisvai sumetamos ant žemės ar ant kojos), be to, įsisegama į saugojimo įrenginį taip, kad virvės nesikryžiuotų, o toliau jau lyderio užduotis jas tvarkingai segti maršrute.

Verta žinoti komandas: lyderio komandos: „I'm safe“ – savisauga, „Climb, when ready“ – sauga yra, lipk; antrojo lipiko komandos: „I'm on red (green) one“ – išėmei visą raudoną (žalią) virvę, „climbing“ – pradėdu lipti. Jei nesigirdi, vienas iš variantų: pirmi trys truktelėjimai reiškia savisaugą, antri trys truktelėjimai – lipk. Kai lyderis klausia „I am on which one?“, reiškia, kuri iš dviejų virvių yra įsepta į paskutinį tašką, kad žinotų nežiūrėdamas, kurią dabar jam segti. Kai lipantysis sako „Slack“, tai reiškia, kad išduotumėte virvę, o ne atvirksčiai (kaip kad buvo man, dėl ko, apie 5 min lačiau savo host'ą prispausta prie uolos ☺), „Take in“ reiškia „išimk“.

Pastebėjimai apie įrangą

Labai populiarios ypač lengvos (net ir ilgos, jos yra kur kas lengvesnės už čekiškas trečdaliu ar net per pusę) ir ilgos atotampos (dauguma turėjo Wildcountry firmos), apie metrą ilgio, kurios persegamos taip, kad būtų trumpos, įprasto ilgio atotampos, bet reikalui esant išsegamos iš vieno karabino ir tampa prailgintomis (nereikia nešiotis daug papildomų kilpų prailginimui). Labai patogiu. Kai kurie į atotampas sega karabiną su mažu skriemuliu, kuris ypač sumažina trintį su virvę, situacijose, kai virvė daro kampą ir stipriai didėja trintis su įprastu karabinu.

Nemažai hostų laipiojo su five.ten bateliais.

Įrangos grupavimas: vienas iš variantų – kairėje kamštukai („zakladkės“), padalinti į 2-5 grupes pagal dydį ant skirtingų karabinų be muftų, smulčiausi arčiausiai priekio, didžiausi toliausiai nuo priekio (arčiausiai nugaros), kad žinotum nežiūrėdamas, kur kokia grupė. Heksai gali būti laikomi kaip didžiausių kamštukų grupė. Atotampos taip pat išdėliotos ilgėjimo tvarka, ilgiausios kabo ant tolimiausio nuo priekio pakabinimo, galima kabinti visas vienoje pusėje, pvz., po kamštukų. Dešinėje pusėje eina atskirai išdėlioti friend'ai ir camalot'ai didėjimo tvarka link nugaros, toliau keli karabinai, susuktos kilpos, čiuptukas, lapelis, kedai nusileidimui ir pan. Bendras principas – vienodas svoris dešinėje ir kairėje pusėje, įrangos grupavimas, išdėliojimas pagal dydį. Nemačiau, kad kas kabintų įrangą ant kilpų, pakabintų ant korpuso, bet taip greičiausia yra dėl to, kad čia pakankamai šilta, visa įranga patogiai pasiekiamą ant apraišų, tuo tarpu lipant su šturmine striuke, neretai sunku ne tik rasti, bet ir pasiekti įrangą ant apraišų. Vieni vietiniai turėjo kelis heksus, kiti jų visai nenaudojo, kiti turėjo jų visą rinkinį; vieni naudojo kamštukus, suskirstytus į 2 grupes (dideli ir maži), kiti į 4 grupes (mikro-kamštukai, maži, vidutiniai,

dideli), kiti dar kitaip juos grupavo. Vidutinio dydžio friendai dubliuojami (koks jų skaičius dubliuojamas priklauso nuo lipiko – man teko matyti dubliuojant nuo vieno iki trijų vidutinio dydžių friendų).

Tipiškas „full rack“ (pilnas standartinis įrangos komplektas) susidaro iš (čia pateiktas tik variantas, nes „full rack“ yra sąlyginis pavadinimas – tokią sudėtį rekomendavo vienas iš mano host'ų Graham):

12 atotampų („extenders“);

2 120 cm kilpos („slings“);

1 60 cm kilpa;

1-10 dydžio kamšteliai („nuts“);

1-5 kamštelių dydžiai dubliuojami;

1,2,3 dydžio friendai, papildomai 0, 0.5, 1.5, 2.5 dydžio friendai. Galima turėti antrą 2 dydžio friendą, ar net kelis vidutinio dydžio friendus dubliuoti;

4 užsukami karabinai;

3 heksai.

Kiekvienas partneris turi turėti kamščių raktą („nutkey“), nes dažnai pasimiršta perduoti jį, jei jis yra tik vienas dviems žmonėms, dėl to stipriai pailgėja kamščių išėmimo procedūra.

Labai patogiu turėti aprašymo knygutę specialiame dėkle prisegta mažu karabinu prie apraišų, nes tikrai ne kartą išskyla abejonių, kur lipti toliau.

Tiesa, vietos maršrutų aprašymuose daug reljefo elementų pavadinimų, kurie nėra savaime aiškūs: „boulge“ – pilvas, greičiausiai nuo žodžio „belly“, „flake“ – atsokęs nuo uolos uolos gabalas, „ledge“ – lentynėlė ir kt.

Problemos

Problemos – reikia geriau laiptoti ☺. Man su savo pranc. max 6c palyginus daug maršrutų neprieinami net sportinio laipiojimo režimu. Man susidarė išpūdis, kad suvažiavę publika vidutiniškai laipioja sportinius 7b-8a (pranc.), bet aišku, buvo ir blogiau laipiojančių negu mes. Kitos problemos – reikia mokintis įvairių plyšių lipimo technikos, kuri kaip vienas host'as sakė, labai skiriasi nuo lipimo uolos veidu, kaip kad dažniausiai yra sportinėse trasose. Trad'io maršrutai visada eina vienokiu ar kitokiu plyšiu. Kitos lipimo problemos: greitai ir tiksliai pataikyti tinkamo dydžio friendą ar kamštį į plyšį; kita problema, aišku – rasti ar pastebėti tinkamą vietą saugos taškui. Be to, kai lipi su visa įranga, susidaro kokie 5-6 kg, stebuklų nebesinori rodyti.

Apskritai buities ar įrangos problemų ten nebuvo: įrangą visą buvo galima nemokamai pasiskolinti iš jų nuomos punkto, be to, dažniausiai host'ai viską turėdavo, parodydavo, pamokindavo; maisto užtektinai; oras pasitaikė geras. Sveikatos ir ūpo šeštą laipiojimo dieną, aišku, ne per daugiausiai buvo.

Mano liptas sunkiausias maršrutas – Eliminator (E1) Gogarth uolyne, nuo jo kritau raktinėje vietoje, vėliau pralipau antras. Sunkiausias, kuriame lyderiu buvau – maršrutas Diadic (E1) Tremadog uolose, bet čia sunkios buvo pora vietų, o Eliminatoriuje – ištiesai laikėsi tas pats sunkumas. Iš viso prakritimų turėjau tris – kaip sakė paskutinis mano

host'as, lyginant su britais, mano praliptų trad'io maršrutų ir kritimų santykis žymiai viršija britišką standartą, bet taip pat pastebėjo, kad jiems irgi reiktų išsiugdyti ramesnį požiūrį į kritimą, kaip ir sportinio laipiojimo atveju. Prakritimai buvo saugūs ir iš nedidelio aukščio, tik paskutinį kartą apie keturis metrus buvau nuo paskutinio taško.

Apie kitų šalių pasiekimus tik tiek žinau, kad buvo ispano Gerber Cucurell bandymas palipti E9, jis on-sight'ino Lord of the Flies (E6), Nicolas Favresse (Belgija) on-sight'ino Authentic Desire (E7), kitas belgas ean Villanueva-O'Driscoll on-sight'ino A Midsummer Night's Dream (E6), kažkuris iš belgų padarė naują maršrutą E5 (daugiau žr. <http://www.thebmc.co.uk/News.aspx?id=2550> ir <http://www.thebmc.co.uk/News.aspx?id=2555>).

Nuotraukos, kurias darė profesionalūs fotografai ir patys laipiotojai: <http://www.thebmc.co.uk/galleries/imeet08gallery/index.html>